

Til: Fakultetsstyret
Fra: Fakultetsdirektøren

Sakstype: Diskusjonssak
Tilgang: Åpen
Notatdato: 19. september 2024
Møtedato: 26. september 2024

Ref.: 2024/17886
Saksbehandler: BAARDKJO

Handlingsplan for innovasjon

Dekanen oppnevnte i november 2023 en arbeidsgruppe med mandat å utarbeide et forslag til en strategisk plan for innovasjon ved UV-fakultetet. Fakultetsstyret ble orientert om igangsetting av dette arbeidet i fakultetsstyremøtet 7. desember 2023.

Gruppens sammensetning og mandat følger vedlagt.

Arbeidsgruppen har nå levert et forslag til handlingsplan på området. Innovasjonsbegrepet er komplekst. Arbeidsgruppens forslag legges derfor nå fram for fakultetet til diskusjon, slik at styrets vurderinger kan bli med videre fram mot et endelig dokument.

Fakultetet tar sikte på å legge fram en endelig handlingsplan i fakultetsstyremøtet i desember.

Forslag til vedtak:

Saken ble diskutert. Styrets innspill tas med i det videre arbeidet fram mot en endelig plan.

Med hilsen

Bård Kjos
fakultetsdirektør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Vedlegg:

1. Arbeidsgruppens mandat og sammensetning
2. Forslag til handlingsplan, med 2 vedlegg.

Fakultetssekretariatet
Ekspedisjon: Helga Engs hus, 3. etasje,
Sem Sælands vei 7
Postadresse: Pb. 1161 Blindern, 0318 Oslo

Telefon: 22 85 82 76
Telefaks: 22 85 82 41
postmottak@uv.uio.no
www.uv.uio.no

Saksbehandler:

Bård Kjos

+4722858240, bard.kjos@uv.uio.no

Mandat Arbeidsgruppe Strategisk plan for innovasjon ved UV

Formål

Innovasjon er en viktig prosess i samfunnet og høyere utdanning institusjoner har en avgjørende rolle i innovasjonsprosesser som anvender forskningskunnskap inn mot løsninger med både økonomisk og samfunnsmessig verdi.

I **utdanningssektoren** anses innovasjon (ofte referert til som 'samfunnsinnovasjon') som en måte å forbedre produkter, tjenester eller prosesser på, som imøtekommer sosiale behov og utfordringer og øker samfunnets omstillingsevne (Murray et al, 2010). Utdanning spiller en sentral rolle i å utvikle kompetansen som trengs for å drive innovasjon i samfunnet og bærekraftig utvikling, og å møte de stadig skiftende behovene i samfunnet og næringslivet.

UV forholder seg til UiOs ambisjoner og visjon for arbeid med innovasjon, der *Dialog med omverdenen og Kunnskap i bruk* er strategiske områder (se Vedlegg 1). Både på disse områdene og på områdene *Forskning* og *Utdanning* er det identifisert strategiske mål som har til hensikt å veilede arbeid med innovasjon og kompetanseutvikling for ansatte og studenter (se [UVs Årsplan 2022-2024](#) og Vedlegg 2 for eksisterende tiltak).

UVs sterke tilknytning til utdanningsinstitusjoner, kultur- og helseinstitusjoner og offentlig sektor gir gode forutsetninger for å utvikle nyskapende praksis og/eller digitale løsninger. UV-ansatte og studenter bidrar allerede til kunnskapsutvikling, formidling og nye løsninger (innovasjoner) innen utdanning og offentlig sektor. Det ønskes allikevel et forsterket fokus på fakultetets bidrag til verdiskaping innen samfunnet som helhet gjennom innovasjon og entreprenørskap. UV-ledelsen ser behov for en strukturert og systematisk tilnærming til innovasjon og innovasjonsarbeid. Arbeidsgruppen for Innovasjon ved UV etableres for å sikre at UV kan ta strategiske valg og for å foreslå tiltak på innovasjonsområdet.

Arbeidsgruppen skal utvikle en strategisk plan for innovasjon og forslag til tiltaksområder, som bygger på eksisterende innovasjonsinitiativ, og arbeid og som legger opp til videre utvikling av innovasjon ved UV. Planen skal gi grunnlag for strategiske tiltak for igangsetting, veiledning og formidling av innovasjon (internt og utenfor UV) og bidra til avklaring av juridisk og institusjonelt rammeverk for (for eksempel, IPR-rettigheter). Arbeidsgruppen skal gjennomføre sitt arbeid våren 2024.

Oppgaver

Planen skal:

- **Beskrive hva slags innovasjon** som planlegges gjennomført ved fakultetets enheter, basert på

A) innspill fra faglitteratur

B) en kartlegging av eksisterende innovasjonsarbeid og prosjekter

- Anbefale tiltaksområder som kan **fremme innovasjonskompetanse** for vitenskapelig ansatte, administrativt personell og studenter
- Avklare behov for **støttestrukturer** ved **veiledning** av innovasjonsprosjekter og **søknader** om midler til innovasjon (særlig med tanke på eksterne utlysninger knyttet til innovasjon) ved blant annet Forskningsrådet, Horisont Europa, Regionale forskningsfond, Oslo kommune, Dekomp.)
- Gi anbefalinger om **tiltaksområder for IPR tilpasset UVs** unike kontekst og rammer
- Peke på **muligheter for partnerskap** med lokale eller regionale aktører

- Gi anbefalinger om **etablering og utvikling av kommunikasjonskanaler** mellom UV og andre utviklingsmiljøer.
- Gi anbefalinger om nye tiltak for å etablere en **kultur for studentdrevet innovasjon**.

Leveranser

- En **strategisk plan** som foreslår tiltaksområder for
 - **kompetanseutvikling** for ansatte og studenter
 - **støttestrukturer** for innovasjonsprosjekter
 - **synliggjøring av innovasjon**
 - for å fremme erfaringsutveksling på UV
 - **inkludering av partnerskap** mellom UV og eksterne aktører
- å skape kultur for innovasjon for både ansatte og studenter (studentinnovasjon) Et **faglig seminar** der planen lanseres

Sammensetning Arbeidsgruppe for Innovasjon ved UV

Gruppen består av følgende medlemmer:

- Professor Crina Damsa, visedekan (UV)
- Professor Palmyre Pierroux, forskningsleder (IPED)
- Professor Janne von Koss Thorkildsen (ISP)
- Førsteamanuensis Inga Staal Jensen, studieleder (ILS)
- Kari-Anne Ulfnes, forskningsrådgiver (IPED)
- Anette Lillebill Moe, innovasjonsrådgiver (UV)
- Trym Vindenes Berger, innovasjonsrådgiver (UV)
- Alina Vytsotina, student (Lektorprogrammet)
- Morten Bredal, student (CEMO)
- Henrik Løvmyr, student, (IPED/KULA)
- Ayra Ajmal Sarwar, student, (IPED/Pedagogikk)

Estimert tidsbruk, fordelt over ca. 30 uker:

- Arbeidsgruppe leder: 30 timer
- Medlemmer – vitenskapelig ansatte: 20 timer
- Medlemmer – innovasjonsrådgiver: 30 timer
- Studenter: 20 timer

Framdriftsplan (2023-2024)

- Januar – Juni 2024: Arbeidsgruppen jobber med strategisk plan og begrunnelse.
- Mars 2024: Status av arbeidet i dekanatmøte (av visedekan)
- Mai 2024: Drøfting av utkast i dekanatet. Fakultetsstyret orienteres om arbeidet.
- **20 juni 2024: Strategisk plan for innovasjon på UV leveres dekanatet**
- September 2024: UVs fakultetsstyre får samlet strategisk plan som sak
- Oktober høst 2024: Fellesseminar for UV som markerer strategiarbeidet og anbefalte tiltak
- September-Desember 2024: Strategisk plan iverksettes og foreslås innarbeidet i UVs årsplan fra 2025

Møteplan våren 2024

Møte 3: 30. Januar, 11.00-12.30

Møte 4: 6.mars, 10.30-12.00

Møte 5: 23.april, 10.00-11.30

Møte 6: 21.mai, 12.00-13.30

Møte 7: 15.august, 13.00-14.30

Levering til Dekanatet: 19.september 2024

Handlingsplan for innovasjon UV

Versjon 18.september 2024

I. Innledning

UVs nære tilknytning til utdanningsinstitusjoner, kultur- og helseinstitusjoner og offentlig sektor gir gode forutsetninger for å utvikle innovasjoner, det vil si nyskapende praksis og løsninger. UV bygger videre på prinsipper om at forskningskunnskap skal brukes til fellesskapets beste, gjennom samfunnsinnovasjon og innovativ undervisning. Dette inkluderer dialog og samarbeid med ulike praksisfelt, og forutsetter ofte tverrfaglighet og samarbeid på tvers av institusjoner, noe som medfører både muligheter og utfordringer.

Ansatte og studenter ved UV bidrar allerede til kunnskapsutvikling, 'kunnskapsmegling' (Kunnskapsdepartementet 2019) og fornyende praksiser innen utdanning og offentlig sektor. Med utgangspunkt i [UiOs handlingsplan](#) og [UVs strategi](#), ser UV-ledelsen fortsatt et behov for økt fokus på fakultetets bidrag til verdiskaping i utdanningssektor, og samfunnet som helhet. Et slikt bidrag kan sikres gjennom en strukturert og systematisk tilnærming til innovasjon og innovasjonsarbeid.

[Arbeidsgruppen for Innovasjon ved UV](#) ble etablert i oktober 2023. Mandatet til arbeidsgruppen var å lage en handlingsplan med forslag til tiltaksområder som bygger på og videreutvikler eksisterende innovasjonsinitiativer ved UV. Formålet med handlingsplanen er å foreslå tiltak som igangsetter, støtter og formidler innovasjon, samt å bidra til tydeligere juridiske og institusjonelle rammer for innovasjon.

Ambisjon og overordnet mål for samfunnsinnovasjon ved UV

UV slutter seg til UiOs ambisjoner om kunnskapsbasert innovasjon og samfunnsinnovasjon, som er fremhevet i UiOs Strategi 2030 og delvis behandlet i [UiOs Handlingsplan for Innovasjon 2024-2030](#). UVs ambisjon er å styrke innovasjonskompetansen blant ansatte og studenter og intensivere arbeidet med innovasjon, med vekt på samfunnsinnovasjon. Denne ambisjonen blir konkretisert i denne handlingsplanen.

Begrepsavklaring

UiO definerer innovasjon slik: "Innovasjon består av prosesser som leder til et nytt eller forbedret produkt eller tiltak som vil forbedre tjenester eller løse samfunnsmessige behov. Det handler om å tilføre samfunnet verdi." ([UiO Strategi 2030](#) og [UiOs Handlingsplan for Innovasjon 2024-2030](#)).

Innovasjon i regi av universitetet vil typisk være forskningsbasert. Mens grunnforskning er primært rettet mot å flytte kunnskapsfronten, er innovasjon i hovedsak fokusert på nye løsninger og anvendelser av forskningskunnskap i produkter og praksiser. Nedenfor følger en nærmere forklaring av tre områder som er særlig sentrale for UV-fakultetets handlingsplanen: samfunnsinnovasjon, pedagogisk innovasjon og studentinnovasjon.

Forskningsbasert samfunnsinnovasjon er en type innovasjon som fokuserer på å skape endringer eller forbedringer av sosial art, innen utdanning alle andre samfunnsområder. Her er det kommersielle aspektet sekundært, og samfunnsnyttien spiller en større rolle. Samfunnsinnovasjon kan endre organisasjonsstrukturer, forbedre prosesser og praksiser, og skape nye sosiale relasjoner. Noen samfunnsinnovasjoner har som mål å påvirke samfunnet i stor skala, for eksempel gjennom nabolagsbarnehager, eller gratis universitetsutdanninger og helsevesen. Andre sikter mot mindre endringer innen en sektor, som for eksempel utdanning.

Pedagogisk innovasjon, eller innovasjon i utdanning, har som mål å støtte utdanningsprosesser, undervisning, læring, opplæring og kompetanseutvikling. Disse innovasjonene kan sikte på fornyelse av utdanningssystemet, endringer i undervisningen eller måter å bruke kunnskap eller digitale verktøy for å støtte læring, opplæring og utvikling.

Studentinnovasjon refererer bredt til to spesifikke områder: a) utvikling av innovasjons- eller entreprenørskapskunnskap og -kompetanse hos studenter, og b) utforskning og anvendelse av slik kunnskap i konkrete innovasjonsprosjekter som kan føre til ideer, produkter eller løsninger. Studentinnovasjon anses som spesiell fordi den ofte drives av nysgjerrighet, lidenskap og et ønske om å gjøre en forskjell. Vedlegg 1 viser en utvidet forklaring av disse begrepene.

II. Status for samfunnsinnovasjon ved UV

Styring av innovasjon er viktig for å sikre at innovasjonsprosesser er målrettede, effektive og i tråd med samfunnets behov og UVs verdier. For å kunne identifisere strategiske initiativer og områder til videreutvikling, har arbeidsgruppen som del av arbeidet med handlingsplanen kartlagt UVs eksisterende arbeid med innovasjon. Utfordringer med og behov for støtte ved innovasjonsarbeid ble kartlagt gjennom ulike kilder: en analyse av tiltak UV-ledelsen har iverksatt; en spørreundersøkelse blant UVs vitenskapelige ansatte; innspill fra forskergruppeledere; innspill fra forskningsadministrasjonen; casebeskrivelser av innovasjonsprosjekter fra enhetene, og intervjuer med UV-studenter. Svarene har bidratt til en bedre oversikt over ulike typer innovasjonsarbeid ved UV, og har gitt bedre innsikt i behov og utfordringer knyttet til innovasjonsarbeid. Disse funnene gir noen indikasjoner på hvilke ressurser og støtteordninger som kan bidra til å styrke fakultetets innovasjonskapasitet.

Funn fra kartleggingen er reflektert i UVs overordnede mål for arbeid med innovasjon: å *videreutvikle innovasjonskompetansen blant sine forskere, undervisere og studenter for å kunne bidra til å løse samfunnsproblemer knyttet til utdanning, læring og bærekraftig utvikling*. Dette kan handle om nye samfunnsrelevante praksiser, løsninger og institusjonelle strukturer, men også gjennom å tilby innovativ undervisning basert på pedagogiske utviklinger og forskningskunnskap. Mer spesifikt ønsker UV å øke innovasjonskompetanse gjennom: a) gi studenter erfaring med ulike måter å lære om og å utvikle innovasjonsevner; b) gi ansatte muligheter til å skape i innovasjoner og delta i samfunnsrelevant entreprenøriell aktivitet, c) å utvikle støttestrukturer som gir ansatte og studenter tilgang til nødvendige ressurser i ulike stadier av innovasjonsprosessen. En oversikt av funn fra kartleggingsarbeidet og funn finnes i Vedlegg 2.

UV-dekanatet har i perioden 2021-2024 iverksatt målrettede tiltak for å bygge kapasitet og kompetanse for innovasjonsarbeid. Disse tiltakene inkluderer: opprettelse av en stilling som visedekan for innovasjon og digitalisering, opprettelse av en rådgiverstilling, tildeling av insentivmidler for å støtte utvikling av prosjektideer samt gjennomføring av piloter og innovasjonsprosjekter, samarbeid med Veksthuset, tiltak for å fremme studentinnovasjon (som studentprosjekter, studentstipender og veiledning for studenter), utvikling av en valgfri modul som en del av UiOs Innovasjonssertifikat (med Institutt for Pedagogikk som initiativtaker), muligheter for studenter til å delta i innovasjonsinitiativer på tvers av fakulteter, universiteter og land (gjennom CircleU), pilotering av sommerpraksisplasser for studenter, og støtte til etablering av en studentinnovasjonsforening.

Sammen med UiOs handlingsplan for innovasjon danner kartleggingen grunnlaget for tiltaksområdene i UVs handlingsplan.

III. Prioriterte tiltaksområder

Denne handlingsplanen foreslår videreføring av eksisterende tiltak samt flere nye tiltak innen fire tiltaksområder. Forslagene tar utgangspunkt i UiOs handlingsplan for Innovasjon 2025-2029 og bygger på en behovsanalyse gjennomført av arbeidsgruppen (se Vedlegg 2. Kartlegging av innovasjonsarbeid og behov ved UV). Med disse tiltakene sikter UV mot økt innvilgelse av forskningsbaserte innovasjonsprosjekter, mer effektiv støtte for instituttenes innovasjonsarbeid, gode kommunikasjons- og søknadsprosesser i forbindelse med innhenting av innovasjonsmidler, økt aktivitet innen studentinnovasjon og bedre spredning og formidling av UV-baserte innovasjoner. UV-ledelsen og administrasjonen vil ha ansvar for evaluering av disse tiltakene.

Tiltaksområder

1. Kompetanseheving for vitenskapelige ansatte og studenter

Etablering, gjennomføring, videreføring og spredning av vellykket innovasjon som gir nytteverdi for studenter, sektoren og samfunnet, krever at både ansatte og studenter har kunnskap og kompetanse

om innovasjon. Behovsanalysen viser at forskere og studenter er bevisst på at de må utvikle denne kompetansen og peker på konkrete behov innen dette området.

Tiltak for ansatte:

- 1.1 Identifisere behov for kompetanseutvikling og opplæring i forskjellige innovasjonsprosesser.
- 1.2 Bygge opp et relevant tilbud for kompetanseheving, som benytter mulighetene som tilbys av UiO sitt tilbud og suppleres av lokale tiltak for å sikre UV-relevans.
- 1.3 Lage spesifikt tilbud om **opplæring/kompetanseutvikling om hele syklusen** til en forskningsbasert innovasjonsprosess.

Tiltak for studenter:

- 1.4 Samordne tilbud om **studiepoenggivende emner** for studenter på bachelor- og masternivå.
- 1.5 Videreføre **ikke-studiepoenggivende** tilbud («av studenter, for studenter»).
- 1.6 Videreføre støtte og veiledning til **studentledete innovasjonsprosjekter**.
- 1.7 Videreutvikle tilbud om **praksisopphold i arbeidslivet for studenter** (for eksempel gjennom sommerpraksisplasser).

1. Styrket støtte for innovasjonsarbeidet

For å legge til rette for økt og vellykket gjennomføring av innovasjonsprosjekter, er det nødvendig med støttestrukturer som gir alle ansatte og studenter tilgang til relevante ressurser og tjenester. Insentiver som fremmer og stimulerer til engasjement i innovasjon og samarbeid med utdanningssektoren og samfunnet for øvrig, er av essensiell betydning. Behovsanalysen (se vedlegg 1) viser behov for støttestrukturer både på fakultets- og instituttnivå, samt spesialisert støtte for samfunnsinnovasjon.

Tiltak:

- 2.1 Integrere **innovasjon i den ordinære støtten** til forskningsarbeid i alle fasene av et prosjekt (søknad, gjennomføring, avslutning og spredning).
- 2.2 **Systematisere** ansvarsfordeling, kunnskaps- og erfaringsdeling innad i støtteapparatet på UV.
- 2.3 Samordne ekspertise og erfaring med **fagnær IT-støtte for** samfunnsinnovasjoner og innovativ undervisning i labbene ved UV.
- 2.4 Etablere en **verktøykasse** som gjør regelverk, virkemidler og støttefunksjoner lett tilgjengelig for ansatte og studenter.
- 2.5 **Samarbeide med Veksthuset og juridisk avdeling** ved UiO om bistand til samfunnsinnovasjoner utviklet ved UV rundt temaer som **lisensiering og kommersialisering**.
- 2.6 Styrke **økonomiske incentiver** for innovasjon, for eksempel UV-interne finansierings- og frikjøpsordninger.

3. Synliggjøring av innovasjon

Å synliggjøre bredden av samfunnsinnovasjonsprosjekter og pedagogisk utviklingsarbeid, samt suksessfulle innovasjonsprosjekter, kan inspirere både ansatte, studenter og eksterne aktører. Det er betydelig innovasjonsaktivitet ved UV som bør bli synliggjort og formidlet.

Tiltak:

- 3.1 Synliggjøre **innovasjon i UVs kommunikasjonsstrategi**, både for ansatte og studenter
- 3.2 Etablere et **nettsted** for å synliggjøre innovasjonsarbeid ved UV og fremheve innovasjonssuksesser, både for interne og eksterne aktører.
- 3.3 Videreføre **møteplasser** for ansatte og studenter for vise innovasjonsarbeid og dele suksesser og erfaringer.
- 3.4 Arbeide for å **øke forståelsen** for særpreg ved og verdi av samfunnsinnovasjon vis a vis finansierer.

4. UV som aktiv aktør i økosystemet for samfunnsinnovasjon

Med sin faglige kompetanse har UV en unik posisjon i det regionale og nasjonale økosystemet for samfunnsinnovasjon knyttet til utdanningssektoren. UV skal derfor utnytte mulighetene som ligger i samarbeid med eksterne partnere innen offentlig sektor, sivilsamfunnet, kunnskapssektoren og næringslivet, både gjennom økt samarbeid og mer strategisk spredning av innovasjoner. I tillegg til individuelle samarbeid og nettverk for å gjennomføre og spre innovasjoner, er det et behov for institusjonell støtte og strategiske tiltak for å styrke UVs rolle i økosystemet.

Tiltak:

- 4.1 Systematisere **kunnskap og erfaringer fra eksisterende samarbeid med aktører** i offentlig og privat sektor, som kan brukes som ressurs for nye samarbeidsinitiativer.
- 4.2 **Øke samarbeid** med eksterne miljøer gjennom flere søknader, prosjekter, og nettverk om samfunnsinnovasjon.
- 4.3 Delta på **arenaer for erfaringsdeling** med eksterne partnere for 'kunnskapsmegling' og samskaping.

Vedlegg 1. Begrepsavklaring

Den brede forståelsen av innovasjon på UiO åpner for betydelig overlapp mellom forskning og innovasjon, og i mange tilfeller kan det være både vanskelig og uhensiktsmessig å trekke et skarpt skille. Det er imidlertid viktig å anerkjenne de ulike 'kunnskapslogikkene' mellom grunnforskning, som primært er rettet mot å flytte kunnskapsfronten, og innovasjon, som i hovedsak fokuserer på nye løsninger og anvendelser av produkter og praksiser innen utdanning og andre samfunnsområder. Derfor følger en nærmere definisjon av tre områder som er særlig sentrale for fakultetets strategiske plan for innovasjon: samfunnsinnovasjon, pedagogisk innovasjon og studentinnovasjon.

Samfunnsinnovasjon er innovasjon som har til hensikt å skape endringer eller forbedringer av sosial art. Her er det kommersielle aspektet sekundært, og samfunnsnyttien spiller en større rolle. Denne formen for innovasjon kan betegnes som kunnskapsbasert samfunnsinnovasjon. Generelt defineres samfunnsinnovasjon som "innovative aktiviteter og tjenester som er motivert av målet om å dekke et sosialt behov, og som hovedsakelig spres gjennom organisasjoner med sosiale eller utviklingsformål" (Mulgan, 2006, s. 146). Samfunnsinnovasjon er kjent for å rette seg mot å endre eller forbedre organisasjonsstrukturer, fornye eller forbedre prosesser og praksiser (Howaldt & Schwarz, 2010), skape nye sosiale relasjoner, eller kombinere flere ulike strukturer, prosesser, praksiser og/eller løsninger for å fremme eller støtte utvikling (Maldonado-Mariscal & Alijew, 2023).

Samfunnsinnovasjoner varierer betydelig i type og omfang, avhengig av blant annet sektor, kontekst og målgruppe. Noen samfunnsinnovasjoner har som mål å påvirke samfunnet i stor skala, for eksempel gjennom nabolagsbarnehager, gratis universitetsutdanninger, gratis helsevesen, mikrokredittordninger, fair-trade-strukturer eller klimanøytral boligutvikling (Mulgan, 2006, s. 160). Andre sikter mot mindre endringer innen en sektor, som for eksempel utdanning, eller en spesifikk gruppe som ungdom, elever, studenter, eldre o.l. (Maldonado-Mariscal & Alijew, 2023).

Innovasjon i utdanning, eller pedagogisk innovasjon, er en type samfunnsinnovasjon som har som mål å støtte utdanningsprosesser, undervisning, læring, opplæring og kompetanseutvikling. Disse innovasjonene kan sikte på fornyelse av utdanningssystemet, endringer i undervisningen eller måter å bruke kunnskap, teknologi eller andre verktøy for å støtte læring, opplæring og utvikling (Walder, 2014). En ny pedagogisk modell (f.eks. omvendt klasserom), metodisk tilnærming, undervisningsteknikk, nye undervisnings-, vurderings- og læringsverktøy eller fornyelse av studieprogrammer kan anses som pedagogiske innovasjoner.

Studentinnovasjon refererer bredt til to spesifikke områder: a) utvikling av innovasjons- eller entreprenørskapskunnskap og -kompetanse hos studenter, og b) utforskning og anvendelse av slik kunnskap i konkrete innovasjonsprosjekter som kan føre til ideer, produkter eller løsninger. Den førstnevnte tar vanligvis form av læring innen kritisk og analytisk tenkning, problemløsning, kreativitet, aktivering av kunnskap, standarder og teknikker i autentiske situasjoner, refleksjon, osv. Slik kompetanseutvikling kan inkluderes i formelle kurs eller gjennom ikke-pensum-tilbud (ulike kurs og workshops). Det andre området kjennetegnes ved at studenter prøver ut eller gjennomfører innovasjonsarbeid, som innebærer å utforske problemer, ideer, metoder og materialisere disse til løsninger. Studentinnovasjon anses som spesiell fordi den ofte drives av nysgjerrighet, lidenskap og et

ønske om å gjøre en forskjell. Studenter er mindre bundet til prosedyrer som er typiske i industrien, og har derfor mer rom for utforskning og kreative løsninger (Keinänen & Kairisto-Mertanen, 2019; Martín et al., 2017).

Vedlegg 2. Kartlegging av innovasjonsarbeid og behov ved UV

Metode

For å kunne identifisere strategiske initiativer og områder til videreutvikling, har arbeidsgruppen som del av arbeidet med handlingsplanen undersøkt UVs eksisterende arbeid med innovasjon. Utfordringer med og behov for støtte ved innovasjonsarbeid ble kartlagt gjennom ulike kilder:

- Spørreundersøkelse blant UVs vitenskapelige ansatte
- Innspill fra forskergruppeledere
- Innspill fra forskningsadministrasjonen
- Casebeskrivelser av innovasjonsprosjekter fra enhetene
- Intervjuer med UV-studenter.

Data ble bearbeidet gjennom beskrivende statistikkteknikker (kvantitative svar) og tematisk innholdsanalyse (kvalitative svar, intervjuer og casebeskrivelser). Svarene har bidratt til en bedre oversikt over ulike typer innovasjonsarbeid ved UV, og har gitt bedre innsikt i behov og utfordringer knyttet til innovasjonsarbeid. Disse funnene gir noen indikasjoner på hvilke ressurser og støtteordninger som kan bidra til å styrke fakultetets innovasjonskapasitet.

Spørreundersøkelse om innovasjonsarbeid og innovasjonsprosjekter ved UV

Data fra ansattundersøkelsen bidrar til å skape et bilde av eksisterende prosjekter, samarbeidspartnere, finansiering og behov for støtte. Av forskerne som deltok i spørreundersøkelsen svarte et flertall, 31 av 40, at de har vært involvert i innovasjonsarbeid de siste tre årene. Flere samarbeider med eksterne partnere, både utenfor og innenfor UiO. 26 forskere har svart at de samarbeider med eksterne partnere utenfor UiO, mens 20 har samarbeidet internt på eget institutt og 16 har samarbeidet med eksterne partnere innen UiO.

Finansiering av innovasjonsprosjekter kommer fra forskningsrådet (9), UV stimuleringsmidler (6), egne annumsmidler ved instituttet (6), UiO stimuleringsmidler (5), såkornmidler fra eget institutt til forskning (4) / undervisning (2), HORIZON Europe (2) og Veksthuset (1). Det er 15 som rapporterer om støtte fra andre eller flere, kombinerte kilder viser en oversikt av svar til spørreskjema sendt til undervisere ved UV, om eksisterende prosjekter, samarbeidspartnere, finansiering og behov for støtte.

Typer innovasjonsarbeid og -prosjekter ved UV

Kartleggingen har avdekket følgende typer innovasjonsarbeid og -prosjekter som gjennomføres ved UV. [Vedlegg 1. Oversikt over innovasjonsarbeid ved UV.docx](#) viser en utvidet oversikt av innovasjonsprosjekter og initiativer ved UV. Nedenfor er typer innovasjon forklart og eksemplifisert av illustrerende prosjekter.

1) *Innovasjon rettet mot utdanningssektor*

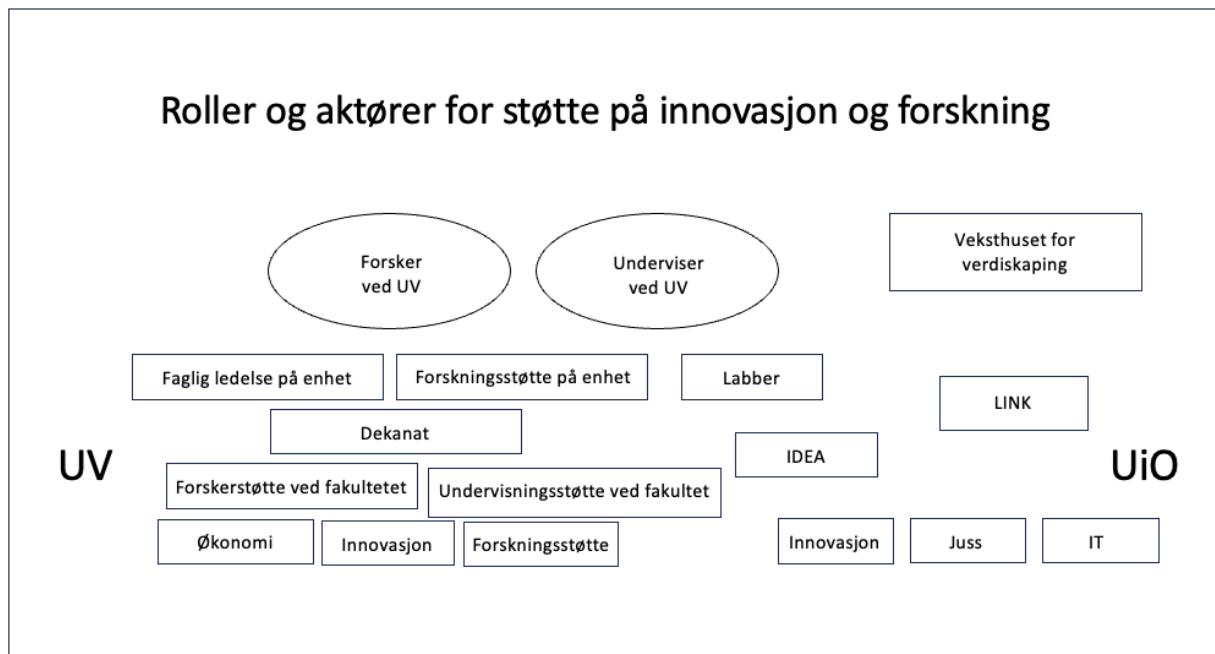
Denne typen innovasjonsarbeid omfatter prosjekter som UV-forskere utvikler og gjennomfører utenfor UV, ofte i samarbeid med aktører fra utdanningssektoren (skoler, barnehager, kommuner). Eksempler inkluderer *Morphing into school: deploying the Captain Morph language app* in real-world classrooms, som støtter elevers ordforrådsutvikling ved å fokusere på mindre enheter som gir generalisert kunnskap, og *Språksterk*, som utvikler praksiser og verktøy for flerspråklige barnehager. *Hugin og Munin* har som mål å redusere frafallet i videregående skole blant ungdommer med kort botid i Norge.

- 2) **Innovasjon rettet mot offentlig sektor og næringsliv** (f.eks. museer, sykehus og industri)
Eksempler er prosjekter som *SEEZ*, et samarbeid mellom UV og Nasjonalmuseet for å samle inn og bruke forskningsdata om besøkende til nytte for praksis, sektor og policy. *Skole i Verden*, rettet mot utdanningssektoren, er et nettverk for samarbeid mellom norske skoler og aktører utenfor skolen, med fokus på bærekraftig utvikling. Et annet relevant prosjekt er *INCLUDE*, som jobber med å oppnå inkluderende og rettferdig miljøomstilling gjennom samarbeid mellom forskere og praktikere.
- 3) **Pedagogisk innovasjon i egen utdanning**. Mange undervisere ved UV jobber med å fornye sin undervisningspraksis gjennom innovative emneopplegg, nye undervisningsformer og digitale teknologier, både i daglig undervisning og pedagogiske utviklingsprosjekter. Eksempler på prosjekter er *STAR*, som utvikler et hybrid og fleksibelt studieopplegg i lærerutdanningen, *Samtavla*, som støtter utforskende samtaler i klasserom og på universitetet, og Studentsentrerte læringsmiljøer, som utvikler studentsentrert undervisning i hybride rom. *Bærekraftig undervisning* (Anja Amunsrud) tilbyr studiepoenggivende oppgaver i autentisk samfunnskontekst, mens *Verktøy for veiledning* gir forskningsbaserte verktøy for veiledning av lærerstudenter. Flere prosjekter er gjennomført i samarbeid med IDEA (UVs enhet for digitalisering og innovasjon i utdanning), som tilbyr ressurser og veiledning for undervisere i pedagogisk innovasjon og digitale verktøy.
- 4) **Studentinnovasjon** ved UV støttes gjennom deltakelse i UiOs Innovasjonssertifikat og flere ikke-poenggivende tilbud. UV deltar i *Innovasjonssertifikatet* med et 5 studiepoengsemne, og flere emner på UV utvikler innovasjonskompetanse for studenter. I samarbeid med IDEA og forskningsadministrasjonen tilbyr UV *Innovasjonssprinten* og *workshops* om entreprenørkompetanse, mens *Summer Internship* gir muligheter for praksis innen innovasjon. Studentene kan også få støtte og veiledning til egne innovasjonsprosjekter gjennom *stipend for Studentinnovasjon prosjekter*.

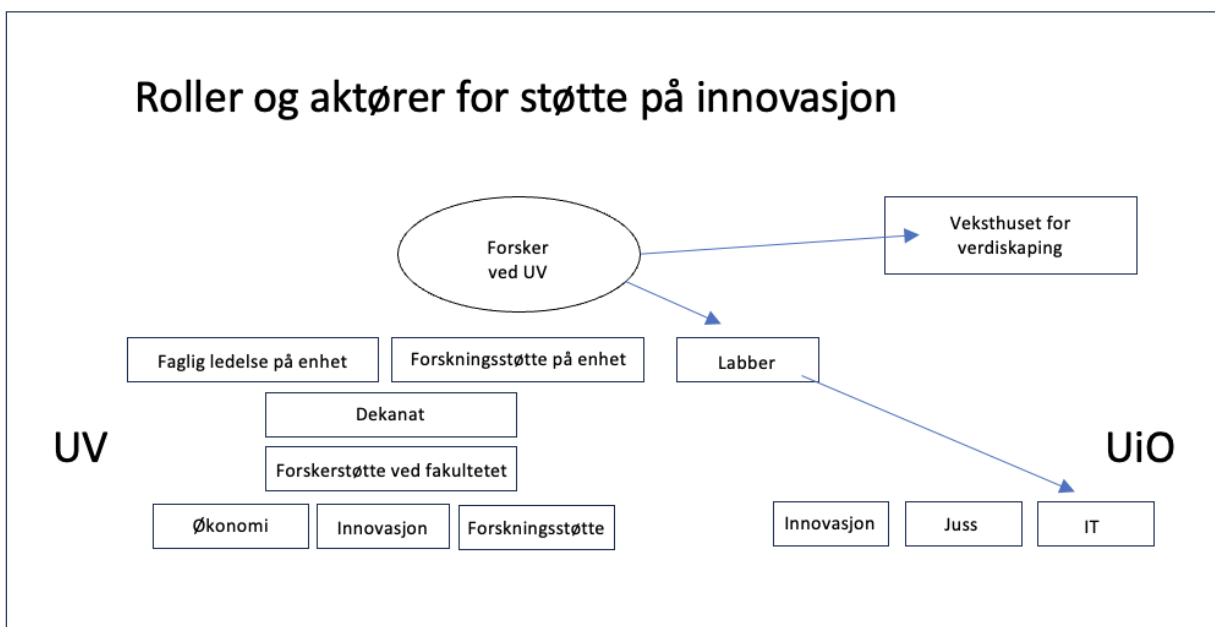
En oversikt av innovasjonsarbeidet ved UV finnes i dette dokumentet: [Oversikt over innovasjonsarbeid ved UV August 2024.docx](#)

Aktører i innovasjonsarbeid ved UV

Roller og aktører for støtte på innovasjon og forskning

Roller og aktører for støtte på innovasjon

Innmeldte behov fra UV-miljøer

Forskere

Innspill fra vitenskapelig ansatte viser sammensatte behov for støtte i innovasjonsarbeidet. Merk at mye av det som etterlyses finnes allerede i varierende grad på ulike nivåer i organisasjonen, men her rapporterer vi svarene slik de har kommet inn. Behovene ikke knyttet til bestemte nivåer i organisasjonen, går ut fra at forskerne ikke nødvendigvis er opptatt av hvor støtten befinner seg (institutt, fakultet, UiO sentralt)

Forskerne svarer at de har behov for:

- **Finansiering:**
Den største utfordringen i innovasjonsarbeidet er knyttet til finansiering. Mange forskere opplever at mangel på midler gjør det vanskelig å realisere forskningsideer og videreføre prosjekter. Spesielt er det utfordrende å sikre langsiktig finansiering som muliggjør at innovasjoner (som konkrete tjenester eller produkter) kan tilbys og vedlikeholdes i samfunnet. Det ønskes derfor mer veiledning og støtte for å identifisere finansieringskilder, samt oppfølging av kontrakter og prosjektøkonomi.
- **Administrativ støtte i søknadsfase og gjennomføringsfase:**
Behov for administrativ støtte er et gjentakende tema. Flere forskere etterlyser hjelp med prosjektstyring, spesielt i søknadsfasen og under hele gjennomføringen, for å sikre at innovasjoner blir tatt i bruk etter prosjektets avslutning. Her ønskes det mer rådgivning, konkret oppfølging i søknadsskriving, prosjektgjennomføring, samt formidling og spredning av forskningsbaserte innovasjoner. Det anbefales å videreføre innovasjonsrådgiverstillinger med ekspertise på samfunnsinnovasjonsprosjekter, som kan gi dedikert oppfølging.
- **Teknisk støtte ved utvikling og implementering av nytt verktøy:**
Flere forskere melder om behov for teknisk støtte, spesielt innen digitale innovasjoner. Dette kan inkludere hjelp med utvikling av applikasjoner, vedlikehold, oppgradering, lagring av data og brukerstøtte, som kan tilbys av UiO IT og UVs labber. Økt teknisk hjelp er essensielt for å sikre gjennomføring og implementering av innovative verktøy.
- **Juridisk veiledning:**
Juridiske og etiske utfordringer kompliserer innovasjonsarbeidet, spesielt med hensyn til opphavsrett, kontraktsforhold, lisensiering, databehandleravtaler, DPIA-er og patenter. Det er behov for økt tilgang til juridisk ekspertise for å navigere disse barrierene og sikre at innovasjonsprosjekter håndteres i tråd med lover og regler. Mange innovasjonsprosjekter vil behøve individuell veiledning i tillegg til bedre tilgang på mer generell informasjon.
- **Øke synligheten av innovasjonsarbeid:**
Synligheten av innovasjonsarbeid ved UV bør styrkes. Det anbefales å forbedre kommunikasjonen med sentrale aktører som byråd, Kunnskapsdepartementet og ledelsesnivåer innen oppvekst og utdanning. I tillegg er det viktig å dele kunnskap og erfaringer, samt opprettholde nettverk innen høyere utdanning, for å sikre bedre synlighet og gjennomslag for innovasjoner.

- **Mekanismer som sikrer bruk av innovasjoner etter prosjektslutt:**

Det er en utfordring at innovasjoner ofte oppfattes som midlertidige prosjekter, noe som kan hindre at de blir integrert i daglig praksis. Det er behov for mekanismer som sikrer at innovasjoner blir tatt i bruk og vedlikeholdt etter at prosjektene er avsluttet.

- **Gjøre innovasjon til en formalisert del av organisasjonens virke:**

Flere forskere påpeker at innovasjon bør bli en mer formalisert del av UVs virksomhet, inkludert som en fjerde søyle ved siden av undervisning, forskning og samfunnsengasjement. Det foreslås økt samarbeid og koordinasjon mellom institusjoner internt for å styrke innovasjon innen undervisning, samt inkludere innovasjonsarbeid i studieprogrammer og metodeutvikling.

I tillegg fremhever forskerne viktigheten av å klargjøre begrepet innovasjon ved UiO/UV, av å ha tid til refleksjon og forskning på pedagogisk praksis, og støtten fra ledelsen ved egne enheter.

Forskergruppeledere

Forskergruppelederens innspill er rettet mot samfunnsinnovasjon og UVs prosjektportefølje, samt behov for støtte til innovasjonsarbeid. Innspillet påpeker viktigheten av å:

- **Synliggjøre innovasjonsaktivitetene**

Innovasjonsprosjekter ved UV bør gjøres mer synlige både internt og eksternt. Dette vil bidra til å øke oppmerksomheten rundt fakultetets betydelige portefølje av samfunnsinnovasjonsprosjekter, samt styrke forbindelsene til andre relevante aktører som kan bidra til finansiering og samarbeid.

- **Være åpen om kostnadene ved innovasjon**

UV og dets institutter må være åpne om at innovasjon krever investeringer. Dette inkluderer å vurdere instituttets og fakultetets handlingsrom for å støtte prosjekter som faller mellom ekstern finansiering, slik at kontinuitet sikres i innovasjonsarbeidet.

- **Avklare hva som faller innenfor instituttets/fakultetets ansvar**

Det er nødvendig å diskutere hva som er innenfor og utenfor UVs kjernevirksomhet når det gjelder innovasjon. Fakultetet bør ha en klar forståelse av hvilke typer innovasjonsprosjekter de skal prioritere og støtte.

- **Utvikle en langsiktig innovasjonsstrategi**

En langsiktig strategi for innovasjon ved UV er nødvendig for å sikre kontinuitet, forutsigbarhet og bærekraft i innovasjonsarbeidet. Strategien bør omfatte klare mål for innovasjon og mekanismer for å følge opp og evaluere innovasjonsprosjekter over tid.

- **Forstå bredden av ulike typer innovasjon og deres behov**

Ulike typer innovasjonsprosjekter, enten det er digitale løsninger, samfunnsbaserte innovasjoner eller partnerskap med private aktører, har ulike krav og behov. Fakultetet må ha innsikt i denne bredden og være i stand til å tilpasse støtten deretter, inkludert tekniske, administrative og juridiske aspekter.

- **Bedre innsikt i finansieringsmuligheter og støtteordninger**

For å fremme innovasjon må UV ha god kunnskap om tilgjengelige finansieringsmuligheter og kunne koble sammen ulike finansieringsinstrumenter på en effektiv måte. Dette inkluderer ikke bare eksterne midler, men også institusjonens egne ressurser.

Studenter

Ti studenter fra studieprogrammer ved UV ble intervjuet om deres kunnskap og erfaring med innovasjonsarbeid, og relatert tilbud ved UV. Studentenes kjennskap til begrepet innovasjon varierer fra å ha en generell forståelse av innovasjon som nyskaping og evnen til å tenke nytt, til å ha mer spesifikke assosiasjoner med digitale trender og modernisering, eller innovative prosjekter og entreprenørskap. Om tilbud og erfaring med innovasjon fra UV-studiene viser de samlede svarene en blanding av erfaringer fra UV-studier eller IDEA arrangementer. Noen studenter har fått inspirasjon og innføring, mens andre opplevde at det er begrenset fokus på innovasjon i deres utdanningsløp, og at temaene ble for abstrakte eller lite relevante for deres studiehverdag.

Studentene mener at det nye innovasjonssertifikatet er et positivt steg, men påpeker behovet for bedre kommunikasjon om hvorfor innovasjon er viktig i utdanningen. Innovasjon bør tilrettelegges for alle, ikke bare de interessert i oppstartsselskaper, slik at alle kan føle seg komfortable med innovasjon og se relevansen av det. I tillegg nevner studentene behovet for bedre markedsføring av arrangementer og ressurser knyttet til innovasjon, samt innlemming av innovasjon som en viktig del av lærerutdanningen / profesjonsfagene. Oppsummert, studentene ønsker bedre tilrettelegging, bevisstgjøring og tilgjengelighet av ressurser og støtte knyttet til innovasjon for alle studenter ved UV.

Referanser:

Forskning, kunnskapsmegling og bruk. Strategi for utdanningsforskning 2020-2024. Kunnskapsdepartementet.

Howaldt, J. and Schwarz, M. (2010) Social Innovation: Concepts, Research Fields and International Trends: IMA/ZLW.

Keinänen, M.M., & Kairisto-Mertanen, L. (2019). Researching learning environments and students' innovation competences. *Education + Training*.

Maldonado-Mariscal, K., & Alijew, I. (2023). Social innovation and educational innovation: a qualitative review of innovation's evolution. *Innovation: The European Journal of Social Science Research*, 36(3), 381–406.

<https://doi.org/10.1080/13511610.2023.2173152>

Martín, P., Potočník, K. & Fras, A.B. (2017) Determinants of students' innovation in Higher Education, *Studies in Higher Education*, 42:7, 1229-1243, DOI: [10.1080/03075079.2015.1087993](https://doi.org/10.1080/03075079.2015.1087993)

Mulgan, G. (2006). The Process of Social Innovation. *Innovations: Technology, Governance, Globalization*, 1(2), 145–162. <https://doi.org/10.1162/itgg.2006.1.2.145>

UiO Handlingsplan for Innovasjon (2024). [uio-handlingsplan-for-innovasjon-2024-2030.pdf](#)

Walder, A.M. (2014). The Concept of Pedagogical Innovation in Higher Education. *Education Journal*, 3(3), 195-202. doi: 10.11648/j.edu.20140303.22